

Ny taxeringsorganisation

Av kanslirådet Gunnar Björne

Riksdagen har i dagarna fattat principbeslut angående taxeringen i första instans (prop. 1975: 87, SkU 31). Riktlinjer har fastställts för utformningen av den framtida organisationen av taxeringsnämnderna och länsstyrelsernas skatteavdelningar. Detaljerna i den nya organisationen och erforderliga författningsbestämmelser kommer att tas upp senare efter ytterligare utredningsarbete. Reformen avses bli tillämpad fr. o. m. 1978 års taxering.

Till grund för reformen ligger riksskatteverkets och statskontorets (RS-utredningens) förslag. "Rationalisering av skatteadministrationen", som lades fram för knappt ett år sedan, och en omfattande remissbehandling därav.

Riksdagsbeslutet berör i hög grad alla dem som i egenskap av taxeringsfunktionärer och tjänstemän medverkar i den årliga taxeringen. Det bör emellertid framhållas att reformen inte innebär att nuvarande taxeringsfunktionärer på en gång blir obehövliga. Finansministern uttalar i propositionen att i vart fall under en övergångstid om åtskilliga år kommer det alltjämt att finnas ett omfattande behov av fritidstaxerare. Taxeringsnämndsordförandena avses f. ö. vara lekmän liksom nu.

En redogörelse för huvuddragen av riksdagsbeslutet lämnas i det följande.

Allmänt

Lekmän har av tradition medverkat i taxeringsarbetet här i landet. Taxeringarna i första instans har sedan lång tid tillbaka beslutats av taxeringsnämnder och liknande lekmanorgan. Arbetet med att förbereda taxeringarna liksom föredragningarna inför nämnden har i regel skötts av nämndordföranden som också varit lekman. Vid införandet av nu gällande taxeringslag (1956: 623), TL, hade man uppmärksamheten riktad särskilt på granskningen av de svårare deklARATIONERNA. Särskilda taxeringsnämnder inrättades då för dessa deklARATIONER. Samtidigt tillfördes vissa nämnder assistans i utrednings- och beredningsarbetet av taxeringsassistenter, numera taxeringsinspektörer, som är tjänstemän hos länsstyrelserna. Beslutanderätten tillkommer dock helt nämndernas ledamöter och tjänstemännens uppgift är endast att biträda nämnderna.

Det nuvarande systemet har ansetts fungera i huvudsak väl. Utvecklingen – bl. a. det växande antalet deklARATIONER, den alltmer utvecklade skattelagstiftningen och ett ökat skattetänkande hos inkomsttagarna – har emellertid medfört att den nuvarande taxeringsorganisationen och taxeringsperioden

vållat vissa problem vid taxeringen i första instans. En tendens till ökat skatteundandragande hos många grupper skattskyldiga har bidragit till att komplicera taxeringsarbetet. Särskilt granskningen av rörelser av olika slag är tidsödande och kräver betydande granskningsresurser.

Statsmakternas beslut om ny taxeringsorganisation är ett uttryck för en allmän uppfattning att tiden nu är mogen för en reform av skatteadministrationen och taxeringsorganisationen i första instans. Beslutet innebär sammanfattningsvis följande.

- Alla taxeringsnämnder biträds i förberedelse- och utredningsarbetet och vid föredragning av tjänstemän från länsstyrelsen eller lokal skattemyndighet. Ett väl utbyggt stöd genom automatisk databehandling (ADB) skall finnas vid granskningen. Ambitionsnivån fastläggs så att bagatelländringar undviks. Granskningsarbetet inriktas mer mot de svårkontrollerade deklarationerna och väsentliga skatteundandragandena.

- Skattekontrollen skärps bl. a. genom att omkring 40 000 s. k. partiella revisioner utförs varje år. Uppgiftsskyldigheten ökas för fåmansbolagen som genomgående taxeras av samma nämnd som taxerar bolagets ägare.

- Taxeringsperioden förlängs till den 30 november. Möjligheten till anstånd med att lämna deklaration vidgas.

- Taxeringsnämnderna får befogenhet att besluta om bl. a. skattetillägg och förseningsavgift. Otvistiga taxeringsärenden o. d. avgörs som enmansmål av ordföranden.

- Nämnderna utgörs av lokala eller särskilda taxeringsnämnder. De förtroendevalda ledamöternas antal ökas till högst åtta. Mandatperioden förlängs till tre år.

Granskningsassistans åt taxeringsnämnderna

F. n. får som bekant de särskilda men inte de lokala taxeringsnämnderna assistans av tjänstemän i granskningsarbetet. För att få ökad effektivitet ersätts nuvarande förfarande, där deklarationerna granskas av ca 5 000 tillfälligt förordnade funktionärer, med granskningsassistans åt alla taxeringsnämnder från de lokala skattemyndigheterna och länsstyrelserna. Svårigheter att rekrytera fritidsgranskare har också varit ett viktigt skäl för övergång till tjänstemannagranskning. Tjänstemän - granskningsassistenter - vid dessa myndigheter avses i fortsättningen granska samtliga deklarationer och föredra alla taxeringsärenden inför nämnderna.

Vid remissbehandlingen har RS-undersökningens förslag om generell granskningsassistans mottagits med stor tillfredsställelse. Som särskilt positivt har man noterat att förslaget om tjänstemannagranskning är förenat med ett behålla lekamannainflytande och att sådan granskning ger förutsättningar för en bättre samordning mellan olika funktioner inom skatteförvaltningen och när liggande områden.

I propositionen understryker finansministern det synnerligen förtjänstfulla arbete som under årens lopp utförts av fritidsgranskarna. Han framhåller som nämnts att det i vart fall under en övergångsperiod om åtskilliga år som fordras för att alla nämnder skall kunna ges tjänstemannahjälp alltjämt kommer att finnas ett omfattande behov av fritidsgranskare.

Lekmannamedverkan i taxeringsarbetet

Lekmannamedverkan är en tradition i det svenska skattesystemet. I det nya systemet avlastas lekmännen genom delegation beslut av formell natur och otvistiga frågor. Dessa ärenden avgörs av taxeringsnämndens ordförande som enmansmål. Detta ger lekmännen möjlighet att medverka mer ingående i beslut som grundar sig på avgöranden i bedömningsfrågor. Härigenom nyttiggöres lekmännens kunskap och erfarenhet bättre än f. n. och deras inflytande på taxeringsarbetet ökar.

Taxeringsnämndernas beslutsområde utvidgas att omfatta även ärende om skattetillägg, förseningsavgift, ackumulerad inkomst och dödsbos befrielse från kvarskatt. I sådana ärenden, där bedömningsfrågor ofta är avgörande är lekmännens medverkan av värde. Vid remissbehandlingen av RS-utredningens förslag i denna del framfördes från några håll uppfattningen att skattetilläggen borde handläggas av domstol. Finansministern framhåller emellertid i propositionen att taxeringsnämnderna i den nya organisationen blir väl skickade att handha sådana ärenden. I det sammanhanget hänvisar finansministern till den nyligen tillsatta utredningen om det skatteadministrativa sanktionssystemet.

I fråga om taxeringsnämndens organisation m. m. gäller vidare att kronombud inte längre skall utses, att antalet förtroendevalda ledamöter skall vara minst fem och högst åtta och att föredraganden bör vara den tjänsteman som gränskat deklarerat. Denne avses inte delta i nämndens beslut men får anteckna avvikande mening. Ordföranden har utslagsröst. Suppleant bör få närvara vid nämndens samtliga sammanträden. Vidare avses lekmännen ges tillfälle till viss utbildning i skattefrågor. Nämndemännens mandattid förlängs till tre år i likhet med vad som gäller för val till kommunala nämnder.

Taxeringsperiod

I det nya systemet behålls den nuvarande deklARATIONSTIDPUNKTEN, den 15 februari, men taxeringsperioden förlängs från den 30 juni till den 30 november. Härom har tämligen stor enighet rått vid remissbehandlingen av RS-förslaget. Rätten till automatiskt anstånd med deklARATIONSAVLÄMNANDET till den 31 mars för skattskyldig, vars räkenskapsår går ut senare än den 31 oktober året före taxeringsåret, gäller liksom nu om den skattskyldige är bokföringskyldig. Anstånd till den 31 mars skall automatiskt medges den som är sam-

beskattad med skattskyldig som har anstånd till nämnda dag. Delägare i fåmansbolag har dock inte sådant automatiskt anstånd med hänsyn till risken att ett uppskov i dessa fall kan otillbörligt utnyttjas genom i och för sig otillåtna efterhandsjusteringar i bolagets bokslut.

Anstånd med deklaration bör normalt kunna medges till den 15 maj för att deklaraionsgranskningen skall kunna påbörjas i god tid före semesterperioden. Endast om synnerliga skäl föreligger bör anstånd kunna medges längst till den 15 juni. Anstånd tills vidare bör inte förekomma. Frågan om anstånd för revisions- och bokföringsbyråernas klienter enligt godkänd leveransplan, vilket kan vara värdefullt för en god arbetsplanering, kommer att övervägas ytterligare.

Granskningen av deklaraionerna

Ambitionsnivå

Enligt taxeringslagen skall taxeringarna åsättas i överensstämmelse med skatteförfattningarna och så att de blir i möjlig utsträckning likformiga och rättvisa. Detta innebär i princip att alla fel som påverkar beskattningsbar inkomst skall ändras.

I den nya organisationen anses frågan om ambitionsnivån vid taxeringen så väsentlig att den anges i lag. Finansministern framhåller i detta sammanhang att han anser det riktigt att man undviker ändringar som är utan fiskalt intresse och som inte inkräftar på en rimligt tolkad rättvise- och likformighetsprincip vid taxeringen. Det ger en möjlighet att koncentrera gransknings- och kontrollresurserna mot de väsentliga skatteundandragandena. En sådan inriktning bör enligt finansministerns mening vara en huvudsak för taxeringsreformen. Ambitionsnivån avses emellertid inte bestämmas i form av en beloppsmässig toleransgräns som alltid skall iaktas av taxeringsmyndigheterna. En sådan bestämmelse kan i praktiken komma att utnyttjas för t. ex. medvetna felräkningar upp till toleransgränsen. Taxeringsnämnderna bör ha möjlighet att rätta även mindre felaktigheter, om det kan anses påkallat. Frågan om närmare föreskrifter om ambitionsnivån kommer att tas upp senare i samband med författningsregleringen av utredningens övriga förslag.

Finansministerns uttalanden i detta sammanhang, som godkänts av riksdagen, bör givetvis tjäna till ledning för taxeringsarbetet även i det nuvarande systemet. Här har alltså lagstiftarna uttryckligen godtagit det redan nu på många håll tillämpade förfarandet att underlåta bagatellartade ändringar till den skattskyldiges nackdel.

ADB-stöd vid granskningen

På detta område innebär reformen en omfattande nyordning. F. n. används ADB före taxeringen vid utskrift av förtryckta blanketter och av taxerings-

avier m. m. och efter taxeringen vid bl. a. längdföring och debitering. I fortsättningen kommer även granskningen att ske med ADB-stöd.

En förutsättning för det nya förfarandet är att de nuvarande ADB-anläggningarna byts ut mot modernare sådana med direktminnesorientering. Ett principbeslut härom har emellertid fattats samtidigt med besluten om ny taxeringsorganisation (prop. 1975: 57, SkU 32). De nya anläggningarna avses stå klara att användas vid 1978 års taxering.

I det nya systemet skall ADB-mässig registrering göras av uppgifterna i deklARATIONER och kontrolluppgifter. Dessa skall liksom åtskilliga andra uppgifter – t. ex. fastighetsuppgifter, personuppgifter, debiteringsuppgifter och uppgifter om föregående års taxering – redovisas på en taxeringsregistreringsavi (TRA) för varje deklARATION. Uppgifterna i deklARATIONEN och kontrolluppgifterna stäms av maskinellt och resultatet redovisas på TRA. På denna utskrivs maskinellt förutom uppgifter för taxeringen även uppgifter för beräkning av PGI och för påföring av arbetsgivaravgifter.

Maskinellt framställs också förslag till taxering med eventuellt extra avdrag liksom till debitering och uträkning av pensionsgrundande inkomst. Även underrättelserna till de skattskyldiga föreslås till största delen framställas ADB-mässigt. Till särskild fördel för rörelsetaxeringen kommer enligt utredningen i detta sammanhang att vara ett organisationsregister som föreslagits av RSV och som avses komma att innehålla samtliga juridiska personer, som driver rörelse eller annan verksamhet, och samtliga fysiska personer som har någon anställd eller driver rörelse.

ADB-stödet kommer givetvis att underlätta kontrollen och bespara granskarna mycket av kollationsarbetet. För ett stort antal löntagardeklARATIONER kommer att behövas bara en begränsad granskningsinsats utöver ADB-kontrollen.

Granskning av löntagardeklARATIONER

Antalet rena löntagardeklARATIONER uppskattas av RS-utredningen till ca 4 000 000. De mer komplicerade löntagardeklARATIONERNA har utredningen uppskattat till ca 600 000. Granskningen av löntagardeklARATIONER kommer i huvudsak att vila på granskningsassistenter som är i början av karriären eller på kvalificerade granskningsbiträden. Dessa deklARATIONER fordrar givetvis alltid en viss manuell granskning men i det stora flertalet fall bör denna kunna kräva en förhållandevis ringa arbetsinsats. RS-utredningen har räknat med att varje granskningsassistent hinner med 90 rena löntagardeklARATIONER per dag. Dagsproduktionen av komplicerade löntagardeklARATIONER beräknas till 30–50. Granskningsbiträden anses kunna hinna 65 rena löntagardeklARATIONER per dag.

I propositionen uttalar finansministern att det inte torde vara möjligt att med krav på exakthet nu ange produktionstal för granskarna. Genom erfaren-

heter från ytterligare försöksverksamhet och en successiv övergång till det nya systemet kan produktionstalen bedömas noggrannare. Även om utredningens beräkningar i detta avseende nu synes väl optimistiska, säger finansministern, är det hans uppfattning att man har anledning att räkna med ett betydande produktionstal per granskare med hänsyn till dels att granskarna förutsätts bli välkvalificerade för sin uppgift, dels att granskarna får ett omfattande ADB-stöd i sitt arbete.

Granskningen av löntagarnas deklARATIONER avses prioriteras tidsmässigt under den första delen av taxeringsperioden. Det beror på att ett tillräckligt material måste vara färdiggranskat i början av sommaren för att ligga till grund för de statistikuttåg och inkomstlängder som måste framställas vid denna tid för användning inom förvaltningen. Prioriteringen bör dock göras endast i den utsträckning som behövs för nämnda ändamål.

Granskning av rörelsedeklarationer

En väsentlig målsättning för den nya organisationen är att åstadkomma en påtaglig förbättring av rörelsetaxeringen och granskningen av de svårkontrollerade inkomsttagarna. Ett värdefullt hjälpmedel i detta hänseende är den branschvisa granskningen som avses ske i betydligt ökad utsträckning. Den branschvisa granskningen avses i stor utsträckning göras regionalt inom länsstyrelserna där stor erfarenhet och specialistkompetens finns att tillgå. I detta sammanhang uttalar finansministern att bruttovinstanalys och kontantberäkning kan ha ett påtagligt värde vid deklARATIONSKONTROLLEN och att dessa metoder synes med det föreslagna ADB-stödet kunna utvecklas och förbättras.

Ett annat led i den skärpta kontrollen vid rörelsetaxeringen är att ett stort antal s. k. partiella revisioner skall göras vid den årliga granskningen. Dessa avses i första hand ske vid besök hos den skattskyldige. Kontrollen kan också ske genom att räkenskaperna sänds till myndigheten. Härvid kan t. ex. kontroll ske av några poster i deklARATIONEN eller kontrolluppgifterna stämmas av mot räkenskaperna. Tidsåtgången per partiell revision beräknas till i genomsnitt två arbetsdagar, om revisionen är väl förberedd. Omkring 40 000 partiella revisioner per år avses ske.

De partiella revisionerna kommer att beslutas av den myndighet som ansvarar för granskningen av deklARATIONER dvs. av skattechef resp. lokal skattemyndighet. Finansministern säger om de partiella revisionerna att de kommer att bli av varierande omfattning som får bestämmas med hänsyn till den verksamhet som skall kontrolleras. Denna form för kontrollverksamhet bör utnyttjas även för mer informell kontakt mellan skattemyndigheterna och rörelseidkarna och vice versa. Större ömsesidig förståelse för den andra partens verksamhet bör därigenom kunna uppnås till nytta för båda parter. Den närmare utformningen av denna del av kontrollen kommer att behandlas i det fortsatta utredningsarbetet. Härvid bör övervägas bl. a. om det är lämp-

ligt att låta vissa granskare ägna förhållandevis större del av tiden åt partiella revisioner medan andra i huvudsak sköter det rena granskningsarbetet. Finansministern understryker kontrolluppgifternas betydelse för att de partiella revisionerna skall ge gott resultat. RS-utredningen bör i sitt fortsatta arbete ägna uppmärksamhet åt frågan om vidgad skyldighet att lämna uppgifter till ledning för egen och annans taxering.

Organisationen

Arbetsfördelningen mellan de lokala skattemyndigheterna och länsstyrelserna samt granskningspersonalens placering är väsentliga frågor inom den nya organisationen. I detta hänseende innebär propositionen och riksdagsbeslutet inte något definitivt ställningstagande. Frågorna hänvisas till fortsatt analys av RS-utredningen som därvid skall ha nära samråd med finansdepartementet. Både finansministern och riksdagens skatteutskott har emellertid angett målsättningen för det fortsatta utredningsarbetet i denna del.

Enligt RS-utredningen är följande faktorer av väsentlig betydelse vid utformningen av den nya granskningsorganisationen, nämligen geografisk närhet mellan deklarationsgranskaren och de skattskyldiga, granskarens lokalkännedom, funktionssambandet mellan granskningen, taxeringen och övriga arbetsuppgifter inom skatteförvaltningen samt kravet på specialisering när det gäller mer svårkontrollerade skattskyldiga. Mot den bakgrunden har utredningen föreslagit, att samtliga löntagare- och jordbruksdeklarationer samt deklarerationer avseende mindre och medelstora företag skall behandlas av granskningsassistenter placerade hos de lokala skattemyndigheterna, medan ca 50 000 av de mest komplicerade deklarerationerna, oavsett företagsform, skall behandlas av granskningsassistenter, som är knutna till länsstyrelsernas taxeringsenhet. Som exempel på skattskyldiga med komplicerade deklarerationer nämner utredningen utdelande aktieföretag och företag, som driver handel med värdepapper eller som taxeras till utskiftningsskatt o. d., samt vissa föreningar och stiftelser. Utredningen har vidare föreslagit att någon uppdelning av taxeringsnämnderna i lokala och särskilda nämnder inte skall ske.

Vid remissbehandlingen har man på många håll ansett att en avsevärt större del av deklarerationerna än vad utredningen föreslagit bör granskas regionalt. Bl. a. har krav framförts på att de ca 1 milj. mer svårkontrollerade deklarerationer, som nu behandlas av särskilda taxeringsnämnder, skall granskas av kvalificerad personal vid länsstyrelserna.

Finansministern konstaterar i propositionen att en stor del av de deklarerationer som f. n. med stöd av 3 § taxeringskungörelsen handläggs i särskilda nämnder är så komplicerade att de bör granskas av regionalt placerade tjänstemän. Han anser att det antal deklarerationer, som lämpligen bör granskas regionalt, ligger någonstans mellan det av RS-utredningen angivna antalet, 50 000, och 1 milj. Bl. a. bör alla fåmansbolag och deras delägare samt

till sådana bolag knutna personal- och pensionsstiftelser granskas regionalt. Finansministern tar inte i detalj ställning till grunderna för fördelningen. Han hänvisar frågan till ytterligare behandling vid utredningens fortsatta undersökningar i detta hänseende i nära samråd med finansdepartementet.

Skatteutskottet, vars betänkande godkänts av riksdagen, ansluter sig till finansministerns bedömning i frågan. Därvid framhåller utskottet att kraven på geografisk närhet och lokalkännedom väger tungt när det gäller taxeringen av löntagare, mindre jordbrukare och vissa rörelseidkare. Övervägande skäl, inte minst de skattskyldigas befogade krav på rådgivning och service från skattemyndigheternas sida, talar därför för att den helt övervägande delen av dessa skattskyldiga granskas av lokalt placerade tjänstemän. Huvudsyftet med reformen är att åstadkomma en påtaglig förbättring av kontrollen och taxeringen av rörelseidkare och andra svårkontrollerade skattskyldiga. En sådan förbättring kan enligt utskottet endast åstadkommas om taxeringen sker under medverkan av speciellt utbildad, välkvalificerad personal. Uppenbarligen bör både sådana skattskyldiga, som RS-utredningen exemplifierat, och sådana som finansministern omnämnt omfattas av den kvalificerade kontrollen. Genom att placera granskningspersonalen regionalt underlättas såväl arbetsledning som möjligheterna att inom länet samordna granskningen branschvis. Härigenom främjas likformighet och effektivitet vid taxeringen. Detta måste självfallet beaktas vid utformningen av den nya taxeringsorganisationen. Skatteutskottet uttalar vidare att det givetvis inte är något som hindrar att länsstyrelsepersonalen placeras lokalt, t. ex. i anslutning till större lokal skattemyndighet, om det anses lämpligt.

Antalet taxeringsnämnder i den nya organisationen avses vara mellan 2 000 och 3 000 jämfört med nuvarande ca 4 200. Den närmare preciseringen kommer att göras efter ytterligare utredningsarbete. Vidare behålls uppdelningen i lokala och särskilda taxeringsnämnder. Skatteutskottet uttalar i detta sammanhang att lekmannainflytandet inte får beskäras genom att antalet nämnder begränsas alltför mycket.

Även frågan om skattechefens ställning berörs i propositionen. Det framhålls där att skattechefen skall vara den som inom länet leder och styr taxeringen och granskningen. Han skall också kunna sätta in granskningspersonalen på speciella uppgifter som t. ex. koncentrerade kontrollinsatser på vissa områden. Finansministern framhåller sålunda att skattechefen har det yttersta ansvaret för taxeringen i länet men understryker vikten av samråd och samarbete mellan skattechefen och cheferna för de lokala skattemyndigheterna. Den närmare utformningen av skattechefens befogenheter kommer att övervägas ytterligare av RS-utredningen.

I detta sammanhang tar finansministern upp frågan om de lokala skattemyndigheternas självständighet. Han framhåller att vissa fördelar beträffande ledningsfunktionen för taxeringsarbetet inom länen liksom andra hithörande

administrativa frågor skulle vinnas genom att inordna den lokala skattemyndigheten som en lokal enhet i den regionala förvaltningen. Skatteutskottet ansluter sig i detta hänseende till finansministerns uppfattning och uttalar att vissa risker för konflikter i den nya taxeringsorganisationen när det gäller arbetsledning, ansvar och resursfördelning är uppenbara med det nuvarande systemet med självständiga lokala skattemyndigheter. Utskottet anser därför att man på längre sikt bör inrikta sig på att inlemma fögderiorganisationen i den regionala förvaltningen.

Länsstyrelsernas skatteavdelningar får ändrad organisation i det nya systemet. Ledningen av och arbetet med den årliga taxeringen inordnas i en ny särskild enhet, betecknad taxeringsenheten. Vid enheten sker all den administrativa och materiella ledningen av det årliga taxeringsarbetet. Granskningspersonalen på länsstyrelsen placeras på denna enhet där också den direkta ledningen av de partiella revisionerna vid den årliga taxeringen handhas. Revisionsenheten renodlas till revisionsverksamheten. En ny besvärshenhet övertar arbetet inom nuvarande taxeringsenhet med besvärssärenden. Till besvärshenheten förs också allmänna ombudsfunktioner för uppbörd och mervärdeskatt.

Personalresurserna

Personalbehovet och personalfördelningen i den nya granskningsorganisationen har av naturliga skäl inte kunnat anges med bestämdhet i detta skede av reformarbetet. De av RS-utredningen beräknade totalramarna för resursbehovet har därför godtagits. I den nuvarande organisationen finns enligt utredningen 1865 granskningsassistenter och biträden hos länsstyrelsen och lokala skattemyndigheter. Det erforderliga nettotillskottet av personal beräknar utredningen till 613 personer.

Rekryteringen av den nya personalen kommer att ske successivt under tiden fram till 1978. Den första etappen innefattar ca 160 nya tjänster som tillförs länsstyrelserna och vissa lokala skattemyndigheter. Dessa tjänster avses bli tillsatta under hösten 1975.

Den enskildes rättssäkerhet

I samband med den nya taxeringsorganisationen har skatteutskottet också behandlat motioner om den enskildes rättssäkerhet. I motionerna anges att det finns risk för att den enskildes rättssäkerhet försvagas i den nya organisationen, bl. a. därför att åtskilliga deklarationer blir föremål för datamässig kontroll utan någon manuell granskning, vilket kan medföra rättsförluster för de skattskyldiga.

Utskottet delar emellertid inte denna motionärernas uppfattning utan framhåller att en effektivare granskning av deklarationerna tvärtom torde med-

föra ökad likformighet och rättvisa vid taxeringen. De skattskyldigas situation kommer dessutom att avsevärt förbättras i nu aktuellt hänseende genom det ökade lekmannainflytandet i taxeringsnämnderna och den utbildnings-informations- och rådgivningsverksamhet, som länsstyrelsernas taxeringsenhet och granskningsassistenterna skall bedriva. Utskottet framhåller vidare att den datamässiga kontrollen av deklARATIONERNA alltid kombineras med skrivbordsgranskning. Någon risk för att man vid granskningen inte skall uppmärksamma särskilda upplysningar och yrkanden i deklARATIONERNA föreligger således inte, anser utskottet.

Vissa andra frågor

RS-utredningen har föreslagit att skatteavräkningen skall tidigareläggas till mitten av juni under taxeringsåret i stället för som nu i november-december. Finansministern är emellertid av olika skäl inte beredd förorda detta förslag. Nuvarande ordning behålls därför på detta område och debetsedlarna på slutlig skatt kommer alltså alltjämt att sändas ut strax före jul.

Inte heller RS-utredningens förslag om källskatt på extrainkomster (E-skatt) och slopande av deklARATIONSPLIKTEN för ytterligare grupper pensionärer tas upp i propositionen. Finansministern framhåller i detta hänseende att speciella komplikationer och avgränsningsproblem skulle uppkomma vid införande av en E-skatt och ett slopande av deklARATIONSPLIKTEN för ytterligare grupper pensionärer. I fråga om E-skatten skulle i åtskilliga fall uppstå stora svårigheter att bedöma frågan om skatteavdragen. En slopad deklARATIONSPLIKTT för ytterligare pensionstagare av den omfattning som har föreslagits förutsätter ställningstaganden som är förhållandevis svåra att göra och som i många fall kan leda till osäkerhet bland de skattskyldiga och i taxeringsarbetet.